

UMEÅ UNIVERSITET

REGEL OM FLYGNING AV DRÖNARE UTOMHUS

Typ av dokument:	Regel
Datum:	2023-11-17 (beslutsdatum)
Dnr:	FS 1.1-2009-23
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	2024-01-01 tillsvidare
Område:	Lokaler, it, miljö och säkerhet
Ansvarig förvaltningsenhet:	Universitetsledningens kansli
Ersätter dokument:	Nyinrättat

Innehåll

1.	Beskrivning	1
2.	Bakgrund.....	1
3.	Översiktlig beskrivning av regelverket gällande drönare	2
4.	Organisationen rörande drönarverksamhet vid Umeå universitet	3
4.1	Umeå universitet – ansvarig operatör	3
4.2	Operativt flygansvarig - verksamhetsstöd.....	3
4.3	Fjärrpilot – verksamheten.....	4
4.4	Studenter och drönare.....	4
4.5	Särskilt om spridningstillstånd för bilder och filmer	4
4.6	Anmälan om flygning vid Umeå universitet	4
5.	Särskilt om flygning av drönare i närheten av flygplatser.....	4

UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

Denna regel syftar till att tydliggöra reglerna gällande genomförande av drönarflygning inom Umeå universitets verksamhet. Regeln ger även en beskrivning av hur flygning i närheten av flygplatser nära universitetet får genomföras.

2. Bakgrund

Inom Europeiska unionen (EU) finns regler för flygning med drönare utomhus. Reglerna är gemensamma inom hela EU och är ett steg i att behålla en hög säkerhet i takt med att drönartrafiken ökar.

EU-reglerna innebär bland annat att Umeå universitet, som juridisk person, behöver tillhandahålla ett operatörs-ID samt agera operatör för verksamheten när flygningar med drönare genomförs. Vidare ställer de nya reglerna tydliga krav på kompetens hos den individ som genomför flygningarna, vilket särskilt formaliseras genom obligatoriska utbildningar hos Transportstyrelsen för att få ett så kallat drönarkort.

Inom Umeå universitet bedrivs verksamhet med drönare, till exempel vid filmning med drönare i kommunikationssyfte, vid marknadsföring, forskning, dokumentation och undervisning.

Genomgången av regelverket för drönarflygning är inte uttömmande och nödvändig kompetens förutsätts finnas hos individer som genomför drönarflygningar genom de obligatoriska utbildningar som ska genomgå för att få drönarkort.

Regeln omfattar inte flygning med drönare inomhus, utan tar endast sikte på sådan flygning som omfattas av det EU-gemensamma regelverket, vilket är flygning med drönare utomhus.

För flygning inomhus åligger det respektive verksamhet på institutionsnivå att införa lämpliga säkerhetsrutiner och förhållningsregler.

Regeln utgår från de bestämmelser som gäller för drönare i öppen kategori. För specifik och certifierad kategori kan kraven för drönaren, hur man får flyga samt fjärrpilotens kompetenskrav se annorlunda ut. För specifik samt certifierad kategori krävs, som huvudregel, tillstånd från Transportstyrelsen.

3. Översiktlig beskrivning av regelverket gällande drönare

Det finns EU-gemensamma regler för flygning av drönare utomhus. Bestämmelser finns i:

- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/947 av den 24 maj 2019 om regler och förfaranden för drift av obemannade luftfartyg, och
- Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/945 av den 12 mars 2019 om obemannade luftfartygssystem och om tredjelandsoperatörer av obemannade luftfartygssystem.

På Transportstyrelsen webbplats lämnas detaljerad information om regelverket.

Drönare indelas i öppen, specifik eller certifierad kategori. Indelningen sker utifrån hur drönaren ska flygas och användas. Inom den öppna kategorin finns underkategorier för olika typer av flygningar som kräver olika typer av kompetenser. Inom den öppna kategorien finns underkategorierna A1, A2 och A3. Det är viktigt att fjärrpiloten har korrekt kompetens för den typ av flygning som ska genomföras.

När flygning sker med drönare måste det finnas en ansvarig operatör, en drönaroperatör. En sådan operatör ska vara registrerad hos Transportstyrelsen. Den ansvariga operatören innehar ett operatörsnummer som drönarna hos den ansvariga operatören märks med. I de fall operatören är en juridisk person, som i universitetets fall, eller har flera fjärrpiloter ska det finnas operativa förfaranden som klargör vilka regler som gäller för den egna verksamheten.

Den fysiska person som flyger en drönare är en fjärrpilot. Fjärrpiloten måste inneha ett giltigt behörighetsbevis (drönarkort) för att få flyga drönare, vilket ges efter utbildning och teoriprov vid Transportstyrelsen¹.

Vilken utbildning och vilket teoriprov som ska genomgåas är beroende av vilken kategori av drönare som ska flygas. Vidare kräver flygningar i den specifika och certifierade kategorin tillstånd från Transportstyrelsen. Det är viktigt att beakta de restriktioner som finns gällande var flygning av drönare får genomföras. Restriktionerna syftar till exempel till att skydda människor, djur, egendom eller miljö. Särskilt måste flygning i närheten av flygplatser noggrant analyseras innan flygningen genomförs så att det säkerställs att nödvändiga tillstånd finns och att flygningen kan genomföras på ett säkert sätt.

¹ Ett par undantag finns då behörighetsbevis inte krävs, det handlar t.ex. om när det är en leksaksdrönare eller drönare under en viss vikt.

UMEÅ UNIVERSITET

4. Organisationen rörande drönarverksamhet vid Umeå universitet

4.1 Umeå universitet – ansvarig operatör

Umeå universitet är ansvarig operatör för all drönarverksamhet som genomförs inom universitetet.

Som operatör innehar universitetet ett operatörs-ID som är gemensamt för alla som genomför flygningar inom universitetet. För att Umeå universitet ska kunna säkerställa att verksamheten följer gällande regelverk har rektor delegerat till dekan att utse en operativ flygansvarig (se avsnitt 4.2).

4.2 Operativt flygansvarig - verksamhetsstöd

Eftersom Umeå universitet som juridisk person är ansvarig operatör behövs en fysisk person som har det praktiska ansvaret. Inom universitetets verksamhet kallas denna person för *operativt flygansvarig*.

Den operativt flygansvariga ska vara en person med god kännedom om regelverket och ha kompetens att bedöma om fjärrpiloterna har rätt utbildning och om utrustningen följer regelverket.

För att få genomföra flyguppdrag med Umeå universitets operatörs-ID måste fjärrpiloterna ansöka om tillstånd från den operativt flygansvariga.

Fjärrpiloterna ska även anmäla till den operativt flygansvariga vilka flygningar som sedan har genomförts.

En operativt flygansvarig kan även vara fjärrpilot för det anmälda flygtillfället.

En operativt flygansvarig är skyldig att

- tillse att flygningar med drönare registreras för varje tillfälle
- utse fjärrpiloter och säkerställa att fjärrpiloten har satt sig in i drönarens användarmanual,
- tillse att varje drönare som används inom verksamheten som bedrivs under universitetets operatörs-ID märks på korrekt sätt och driften sker i enlighet med gällande bestämmelser på ett säkert sätt

Den operativt flygansvariga ansvarar för att ge stöd till fjärrpiloterna. Den operativt flygansvariga ansvarar även för att se till att det finns information på intranätet om drönarflygningar vid universitetet samt för att hålla denna information uppdaterad.

Umeå universitet har som operatör en skyldighet att upprätta och underhålla ett register över fjärrpiloter och deras tilldelade uppgifter. Inom universitetet är det den operativt flygansvariga som ansvarar för att registrera och rapportera genomförda flygningar.

4.3 Fjärrpilot – verksamheten

De som ska agera som fjärrpilot under Umeå universitets operatörs-ID ska ha genomgått Transportstyrelsens utbildning och erhållit drönarkort som omfattar den aktuella flygningen. Fjärrpiloten ansvarar för att flygningen sker på ett säkert sätt och följer gällande regler. Det innebär att fjärrpiloten har ansvar för själva flygningen med drönaren, för förberedelser inför flygningen, för den aktiva flygningen samt för att åtgärder efter flygning genomförs. Närmare information om vilka krav som ställs på fjärrpiloten före, under och efter flygningen anges på intranätet.

4.4 Studenter och drönare

När studenter på grundnivå och avancerad nivå samt forskarnivå ska flyga drönare utomhus inom universitetets verksamhet eller på annat sätt under universitetets ansvar måste den operativt flygansvariga, på samma sätt som för anställda, säkerställa att de genomgått den utbildning som gäller för den aktuella flygningen och att flygningen i övrigt sker utifrån gällande regler.

4.5 Särskilt om spridningstillstånd för bilder och filmer

För att få sprida material så som exempelvis bilder eller filmer tagna från luften behövs i vissa fall spridningstillstånd. Spridningstillstånd är kostnadsfria och ansökan görs via Lantmäteriets hemsida. Där finns mer information om hur ansökan går till samt vilka regler som gäller.

4.6 Anmälan om flygning vid Umeå universitet

Eftersom Umeå universitet som ansvarig operatör behöver kunna följa upp de flygningar som sker under universitetets operatörs-ID ska planerade flyguppdrag anmälas i förväg. Vid likartade flyguppdrag kan fjärrpiloten i anmälan generellt beskriva ramarna för flyguppdraget så att operativt flygansvarig kan bedöma att alla regler kommer att efterlevas. Tillstånd att använda Umeå universitets operatörs-ID kan ges för en viss flygning eller vid likartade flyguppdrag kan tillståndet ges för viss tidsperiod.

Alla genomförda flygningar ska dock rapporteras till operativt flygansvarig. Det är fjärrpiloten som ska göra anmälan och rapporteringen. Anmälan behöver inget aktivt godkännande utan är endast till för uppföljning av flygningar under universitetets operatörs-ID samt registrering av fjärrpiloter.

5. Särskilt om flygning av drönare i närheten av flygplatser

Den som ska genomföra flygning av drönare i närheten av en flygplats måste beakta reglerna om kontrollzoner. Luftfartsverket har en drönarkarta på sin hemsida som visar kontrollzonerna. Större flygplatser i Sverige har på låg höjd en kontrollzon och på högre höjd ett terminalområde. Oftast krävs ett särskilt tillstånd från flygtrafikledningen vid varje enskilt tillfälle. Det är fjärrpilotens uppgift att söka detta tillstånd, även kallat klarering, från den flygtrafikledning som ansvarar för kontrollzonen där flygningen ska ske.